

13

FSF230038

Förvaltningen för fastighet och service, Fastighet och service stab
Malena Timling
Epost: malena.timling@regionvastmanland.se

TJÄNSTESKRIVELSE TILLBYGGNAD FÖR RÄTTSPSYKIATRISK KLAS 3-VÅRD I SALA

Förslag till beslut

1. Rumsfunktionsprogram (RFP) och projektering godkänns.
2. Finansiellt igångsättningstillstånd för tillbyggnad rättspsykiatrisk klass 3-vård beviljas om totalt 131 miljoner kronor, varav 7 miljoner avsätts till byggnadsinventarier. Beloppet arbetas in i regionens långsiktiga investeringsplan.
3. Regionstyrelsen godkänner att 41 miljoner kronor omfördelas från ramen för övriga regionövergripande byggnadsinvesteringar i Regionplan 2024 - 2026 till Fastighets- och serviceförvaltningens fastighetsinvesteringsbudget år 2024.
4. Regiondirektören får i uppdrag att undersöka möjligheten att teckna långsiktiga avtal med andra regioner om försäljning av vårdplatser.

Ärendet i korthet

Rättspsykiatri i Västmanland saknar idag platser i den lägsta säkerhetsklassen (klass 3), vilket gör att regionen inte uppfyller gällande lagkrav. För att kunna följa aktuell lagstiftning planeras en tillbyggnad med 16 klass 3-vårdplatser för vård av främst västmanländska patienter, vilket beräknas ge en ökad årlig kostnad för verksamheten med ca totalt 31 miljoner kronor (hyra, kapitalkostnad för inventarier samt personalkostnader). Då det finns ett stort behov av rättspsykiatriska vårdplatser i landet, planeras finansieringen ske genom försäljning av frigjorda klass 2-platser. En beräknad försäljning av 10 klass 2-vårdplatser ger ca 33 miljoner kronor i årsintäkter (2023-års prisnivå), vilket täcker de årliga kostnaderna för klass 3-platserna.

Detaljerad beskrivning av ärendet

Regionstyrelsen godkände 2022-06-15, §175, framtaget avdelningsfunktionsprogram, gällande en tillbyggnad för rättspsykiatrisk klass 3-vård vid Rättspsykiatriska kliniken i Sala. Regionstyrelsen beslutade att projektering och framtagande av ett rumsfunktionsprogram (RFP) påbörjas. Sedan beslutet har arbetet pågått och ärendet står nu inför beslut om finansiellt igångsättningstillstånd.

Rättspsykiatri Västmanland är en högspecialiserad psykiatrisk vård som bedrivs i Sala. Den slutna vården bedrivs i huvudsak som klass 2-verksamhet med hög säkerhet. Antal vårdplatser inom säkerhetsklass 2 är 53 stycken. Därutöver finns två klass 1-platser, vilka är av högsta säkerhetsgrad, samt cirka 40 öppenvårdsplatser. För att bedriva vården på rätt vårdnivå, optimera flödet i vårdprocessen samt svara upp mot nu gällande lagstiftning och myndighetskrav finns ett stort behov av tillskott av vårdplatser med säkerhetsklass 3, vilket i nuläget saknas inom Rättspsykiatri Västmanland.

Ur ett vård- och rehabiliteringsperspektiv är det av största vikt med en sammanhållen vårdprocess för patienten. De flesta patienterna inom rättspsykiatri har behov av klass 2-vård under den inledande vårdtiden för att i ett senare skede övergå till klass 3-vård. Under klass 3-vården är restriktionerna betydligt mindre och inriktningen handlar i större omfattning om integration i samhället. 16 patienter som idag vårdas

inom klass 2 skulle kunna flyttas över och vårdas inom klass 3. Skulle ett eventuellt överskott av klass 3-platser uppstå går dessa att sälja till närliggande regioner då nationell brist förekommer. När patienten befinner sig i rätt säkerhetsklass, kan detta både förbättra och förkorta den rättspsykiatriska vårdprocessen.

Genomlysning av projektet

Utifrån det svåra ekonomiska läget krävs omprioriteringar i verksamhet och planerade större investeringar. Regionfullmäktige beslutade i oktober 2023 att "...se över och där så är lämpligt ompröva beslutade investeringar...//...att genomlysa större pågående och avslutade projekt för att synliggöra och säkerställa effekthemtagning."

Verksamhetens genomlysning

Utifrån beslutet har Rättspsykiatriska kliniken gjort en analys av alternativ:

- a) bygga om en avdelning med klass 2-platser till klass 3-platser
- b) köpa klass 3-platser från andra regioner

Analysen gav att alternativ b inte är genomförbart på grund av nationell brist på rättspsykiatriska vårdplatser. I klass 3 är också patienten i ett mer aktivt utslussningsskede vilket försvårar att vårdas långt ifrån hemkommunen.

Alternativ a ger färre vårdplatser (både klass 2- och 3-platser) och ökar risken för platsbrist och större behov av att regionen köper vård av andra regioner. En ombyggnation av avdelningen medför ett evakueringsbehov av utomlänspatienter, vilket bedöms mycket svårt att genomföra med tanke på den nationella platsbristen.

Alternativ a ger även försvårande logistiska flöden och säkerhetsmässiga problem med bland annat sluss mellan klass 2 och 3 och separat inpassering med säkerhetskontroll för klass 2, vilket medför ökade driftkostnader för verksamheten. Det tillkommer även en hyresökning för ombyggnationen. Alternativ a ger även förlorade intäkter för såld vård motsvarande 46,5 miljoner kronor i 2023-års prisnivå.

Byggnadsteknisk genomlysning

Regionfastigheter har gjort en genomlysning i samverkan med partneringentreprenören av möjliga besparingar i byggprojektet utifrån projekterad tillbyggnad.

Analysen har landat i att det finns vissa byggnadstekniska besparingsmöjligheter av mindre karaktär (2,5 – 4,5 miljoner kronor). Samtliga är av sådan dignitet att viss omprojektering krävs och innebär en tidsförskjutning med ca 3 månader beroende på omfattning. Även kompletterande funktionsanpassningar kan tillkomma för att lokalerna ska stödja verksamheternas behov vilket är kostnadsdrivande. Förslagen innebär även en lägre kvalitet och säkerhetsnivå vilket inte är förenligt med verksamhetens behov. Potentialen i viss fastighetsanknuten kvalitet fångas i projektets genomförandefas där bedömningar vid inköp om till exempel kostnadseffektiva materialval kan beaktas.

Rekommendation

En gemensam rekommendation från Rättspsykiatriska kliniken och Regionfastigheter är fortsatt en ny tillbyggnad av 16 klass 3-platser och att en omprojektering inte ska genomföras då det inte är ekonomiskt försvarbart. En omprojektering innebär ytterligare tidsförskjutning, ökade kostnader, samt en försämrad säkerhet och kvalitet. En viktig ekonomisk konsekvens är också förlorade intäkter för varje försenad månad för verksamheten. Det rådande omvärldsläget med ett kraftigt ökat byggkostnadsindex de senaste åren bör också beaktas. Dock har utvecklingen den senaste tiden gått över till en mer normal kostnadsutvecklingstakt.

Verksamhetsmässiga och ekonomiska konsekvenser

Verksamhetsmässiga konsekvenser

Den föreslagna lösningen uppfyller de önskemål och krav som beskrevs i den tidigare upprättade förstudien, gällande närhet till befintlig klass 2-verksamhet och nära avstånd ur ett säkerhets-, trygghets- och bemanningsperspektiv.

Juridiska konsekvenser

Beslutet möjliggör att regionen kan följa gällande lagstiftning och myndighetskrav inom området.

Administrativa konsekvenser

Ärendet bedöms inte medföra några administrativa konsekvenser.

Ekonomiska konsekvenser

Den föreslagna lösningen uppfyller de önskemål och krav som beskrevs i den tidigare upprättade förstudien, gällande närhet till befintlig klass 2-verksamhet och nära avstånd ur ett säkerhets-, trygghets- och bemanningsperspektiv.

Efter genomförd projektering är tillbyggnadens yta 2135 kvm BTA (bruttoarea) och beräknat totalt investeringsbelopp uppgår till 131 miljoner kronor varav 124 miljoner kronor är byggnadsinvesteringar och 7 miljoner kronor är byggnadsinventarier.

Byggnadsinvesteringen har ökat från 83 miljoner kronor i förstudiefasen till 124 miljoner kronor efter projektering, vilket till största del förklaras av ett ökat byggkostnadsindex från kvartal 1 2021 till kvartal 3 2023 med ca 30%. Även en ökning av bruttoarean har tillkommit efter genomfört arbete med rumsfunktionsprogram och projektering där behovet av ytterligare teknikutrymmen tillkommit samt att olika rumsytor justerats motsvarande 335 kvm, ca 19%.

I beslutad investeringsplan 2024 finns 90 miljoner kronor avsatta för tillbyggnad för klass 3-platser. Ofinansierade medel på 41 miljoner kronor, föreslås omfördelas från ramen för övriga regionövergripande byggnadsinvesteringar i Regionplan 2024 - 2026 till Fastighets- och serviceförvaltningens fastighetsinvesteringsbudget år 2024.

Beloppet arbetas in i regionens långsiktiga investeringsplan, vilket medför att ramen för andra "övriga" investeringar minskar med 41 miljoner kronor. Verksamheten har accepterat och godkänt den beräknade hyreskostnaden på 9,8 miljoner kronor per år. Avskrivningstiden är beräknad till 29 år och internräntan till 4,20% (prognos år 2025). Varje procentenhet som internräntan höjs eller sänks påverkar hyresnivån med 1,2 miljoner kronor per år. Investeringsrådet har behandlat ärendet och tillstyrker finansiellt igångsättningstillstånd. Efter ett beslut i regionfullmäktige den 13:e februari 2024 skulle projektet kunna startas upp i kvartal två 2024 och byggnationen beräknas färdigställd under kvartal fyra 2025.

Förändringen beräknas ge en total ökad årlig kostnad för verksamheten med ca 31 miljoner kronor i 2023 års kostnadsläge (hyra, kapitalkostnad för inventarier samt personalkostnader). Klass 3-verksamheten innebär en ökad bemanning enligt den sammanställning som togs fram i samband med upprättandet av förstudien. Personalbehovet beräknas öka med 27,0 årsarbetare, vilket innebär en beräknad lönekostnadsökning om ca 17 miljoner kronor per år.

Genom att bygga ut och etablera en klass 3-avdelning för västmanländska patienter kan klass 2-platser frigöras. Dessa platser kan då erbjudas utomlänspatienter då tillgången på klass 2-platser är mindre än efterfrågan på nationell nivå. Om 10 klass 2-platser säljs till andra regioner, ger det intäkter om ca 33 miljoner kronor per år, vilket täcker kostnaderna för de nya klass 3-platserna. Varje plats som säljs motsvarar en årsintäkt på 3,3 miljoner kronor. Skulle klass 2-platser inte säljas innebär det en ekonomisk risk, det ska därför eftersträvas att långsiktiga avtal tecknas med andra regioner om försäljning av platser.

Hållbarhet

Miljöperspektiv

Ärendet bedöms inte medföra någon förhöjd miljöpåverkan.

Prövning av barnens bästa

Ärendet bedöms inte få några konsekvenser för barn.

Invånarperspektiv

Beslutet möjliggör att regionen kan följa gällande lagstiftning och myndighetskrav och vårda patienter på rätt vårdnivå och med rätt säkerhetsklass, samt under klass 3-vården med ökad integration i samhället.

Uppföljning

Ärendet följs löpande upp enligt Regionfastigheters styrdokument och processen för fastighetsärenden.

Beslutet skickas till

Inom HSF:

Lars Almroth

Jonas Ekström
Björn Dahlström
Roger Ärleskog

Inom FSF:
Agnetha Johnsson
Stefan Rindetoft
Berndt Sörensen
Eva Carlin
Claes Becker
Malena Timling

Inom CE:
Katarina Simert
Per Hellström